



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Ioannis Can||tacvzeni Constantinopo-||litani Regis Contra
Mahometicam || fidem Christiana & orthodoxa assertio**

Johannes

Basileae, 1543

VD16 VD16 J 376

Οτι Ο Χριστος Υιος Του Θεου Εστι, Και Τελειος Θεος ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98189](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98189)

ἐκλήλους, γινώσι καθ' ἑαυτῶν τὴν ἀλήθειαν. οἱ δὲ χρεῖσται οὐ διαφέρουσιν εἰς τὴν καθάραν πί-
στιν αὐτῶν, καὶ εἰς ἄπὸρ κρατούσιν ὁρᾶν καὶ ἀληθινὰ λόγματα, οὐδ' ὅπως ἐμποδίζονται τι-
νὰς ἐξ αὐτῶν, ἀλλὰ μετὰ πάσης ἀδείας καὶ ἄνευσίας εἰς ἕκαστον αὐτῶν διαλέγεται. κα-
τὰ πάντων ὧν βούλεται καὶ ὀρέγεται καὶ ἰδόν ἡγ' τὴν σὺν θέλησιν μέλλω ἀπολογί-
σθαι ἡγ' τὸ διωκτὸν μοι, πῶς ὧν τότε ἔγραψας, καὶ ὧν ἡγ' τὸ παρὸν ἐξέπικες καὶ κῆρυ-
σσες. ταῦτα σου τὰ ῥήματα, ὡ καλεῖ ἑαυτὸν ἡ γὰρ τί μέλλω εἰπεῖν καὶ λαλῆσαι, καὶ
πῶς ὧν ἀρεῖσθαι, οὐ γινώσκω, γινώσκω μόνον ὅτι τὸ πᾶν ὀφθαλμοφανὲς, μὴ ποτε καὶ οἱ σὺ
γινώσκῃς. ἐκείνοι γὰρ ἀδυνάεις ἔχοντες τὰς εἰδούς, τὸ τοῦ λόγιον φῶς ἀπερχόμενοι, καὶ οἱ σὺ
σκοπτεῖς μᾶλλον ἀναπαύονται. οὗτοι καὶ σὺ αὐτὸς ἀληθείας ἀκούσας ῥήματα καὶ δικαιο-
σύνης, τὴν μὲν ἀλήθειαν ἀποστρεφόμενοι μέλεις, καὶ τὸ φῶς τῆς ἀληθείας μισοῦσαι, καὶ ὡς
τὸ μάταιον σκοπῶ, καὶ ὡς εὐρύσκεν νῦν ἐπαναπαύσθαι μᾶλλον, ὥσπερ ἐκείνοι, ὅσοι ἀ-
πὸ πλῆχους. ὁμοως διαφέρεις εἰς τὴν φυσικὴν γνῶσιν, ἢ πᾶσι τοῖς εὐαγγελιστοῖς, ἀλλὰ οὐ
καὶ εἰς τὴν μετὰ θεοῦ καὶ πατρὸς σου ἢ ἐξ ἀρχῆς, ἐπεὶ ἐξ ἐκείνου ὁρᾶν καὶ καλῶν σωεί-
σθαι, ἢ πᾶσι πολλοῖς ἔχειν μεμερικυμένους τινα δοκίμους καὶ σε πῶς τῆς τῆς ἀληθείας
ὁδοῦ (οὐ γὰρ τὸ πολλὸν ἰσχυρῶς) ἥδη ὡς ὁρᾶς γράφει, καὶ εἰσὶν ἡμεῖς οὐκ οἱ σὺν τῇ
ἐπιανοίᾳ σὺνόν, καὶ τὸ τῆς ἀμαθείας καὶ ἀγνοίας ἀδυνάεις, ἢ βουλήν ἀπολογίζεσθαι καὶ
διδέξαι πῶς σὺ, πῶς ὧν ἐξήγησας καὶ ἠρώτησας, ἀφ' ὧν ἤκουσται καὶ ἐδιδάχθην, γινώ-
σκειται τῶν ὀφθαλμῶν μὴν θεοῦ σωῆσαι, ὡς γὰρ φησὶ ὁ ἀπὸ τῆς ματαίας καὶ παπ-
ταροῦ παρὰ τὸν θεοσκέας πῶς τὴν ἀκραφνὴν καὶ ἀμάμικτον τὴν γὰρ σὺ πᾶσι καὶ τὴν τῆς
ἀληθείας ὁδόν. παρὰ καὶ τοίνυν ἄκουσον σιωπῶν. οὐδὲ γὰρ ἀπ' ἐμαυτοῦ μέλλω λαλῆ-
σαι πῶς σὺ, δὲ δὲ ὧν ὑμεῖς οὐ παρὰ δέχεσθαι, ἀλλ' ἀπ' ἐξ ἐκείνου ὧν παύσθαι οἱ μόνον
μακάρι ομολογοῦσιν εἶναι ἀληθεῖς καὶ ἁγίας γραφάς, καὶ ἀπ' ἐξ ἐκείνου διεδόμους. σκέψαι
τοίνυν, μὴ ποτε πάσης παρόμοιου τοῖς ἱσακλίοις ἐπ' αὐτῶν ἀπὸ τῶν, καὶ μὴ γινώσκουσιν
οἱ ἱστανταί, καὶ τὴν διὰ πλῆσιν τοῦτο. καὶ γὰρ ἐκείνοι χειρὸν οἱ τῶν αὐτῶν χειρῶν
ἔχουσι τὸν μέγαν πλῆθυν, ἀπὸ δὲ ἀγνοίας τοῦτον κρυὰς ἀπερχόμενοι τοῖς χειρῶν, καὶ τοῖς
ἱσακλίοις μέσον ποτίον καὶ διεδόμους βρώσεως, καὶ ἀπ' ἐκείνου διεδόμους. ἀλλὰ
γινώσκουσιν οἱ σὺ τοῖς κοπιῶσι καὶ ἰδούσιν, ἡ καὶ τὴν κεκρυμμένην καὶ ἀφανῆ θησαυρὸν ἐκ-
βάλλουσι καὶ κερδοῦσιν, καὶ ἐπὶ τῇ τοῖς ἀσθεῖσι τῆς ἀμαθείας ἀγνοοῦμεν θεῶν λόγον
ἥδη πῶς τὸ παρὸν γινώσκονται οἱ σὺ, πῶς ἐξοφίνα μετὰ μεμερικυμένους σκοπῶν, καὶ ἀπὸ
βοῦς ἐξ ἐκείνου διεδόμους αὐτά, καὶ ἐμπληθύνει δέας γνώσεως καὶ ἀληθείας. μεγάλη γὰρ
ἐστὶν ἡ τῶν χρεῖσται πίσις, καὶ μέγα μυστήριον ἐστὶ τὸ τοῦ θεοῦ τὸ θεοῦ θεοῦ καὶ τῶν
θεοῖς. εἰς πᾶς, πῶς ἐστὶ διωκτὸν τὸν θεοῦ ἔχειν ὅσον αὐτὸν γινώσκεις; καὶ πῶς ἐστὶ διωκτὸν
θεοῦ γινώσκον ἀνθρώπου; πῶς ἐστὶ τὸν ἀγίον ἐδιδάξαι τὴν ποσότητα ἀσθεῖαν; καὶ ποῦ
πῶς ἐστὶ τὸν ὁπλισμένον ἐξ ἐκείνου; καὶ οὐ μὴ ταῦτα. ἡμεῖς δὲ λέγομεν οὕτως, ὅτι μὴ
θεοῦ ἐστὶ οἱ πῶς τὸν πᾶντον ὁρᾶν τὴν καὶ ἀρετήν, ἐδιδάχθημεν καὶ ἐγνώκαμεν καὶ
πιστεύομεν καὶ ὁμολογοῦμεν, τί δὲ ἐστὶ θεός, οὐτε ἐδιδάχθημεν, οὐτε ἐγνώκαμεν, ἀλλ'
οὐτε ὅπως ὡς τὴν καρδίαν ἡμῶν αἰνεῖ τὸ τοιοῦτον ἀσθεῖαν. ὡς ἐξέπικες. καὶ ἐστὶ
ὁ χρεῖς ὅς καὶ λόγος τοῦ θεοῦ ἐστὶ, καὶ θεός ἐστὶ, ὅς καὶ ἐδιδάχθημεν, καὶ ἐγνώκαμεν, καὶ
πιστεύομεν, καὶ ὁμολογοῦμεν. πῶς δὲ ἐστὶν ἡ τοῦ τοιοῦτου γνῶσις, ἡμεῖς οὐκ οἶδαμεν, οὐτε
ἐδιδάχθημεν, ἀλλ' οὐτε ἐξέπικες μέλλομεν αὐτὸ εἰς τὸν αἰῶνα, ὡς ἀσθεῖς καὶ ἀπὸ πλῆ-
θυν τῆς γινώσκων πίσεως καὶ κατεπέσσεως. ἀλλ' ἐπίσης φρονούμεν ἀγνοῦσθαι καὶ
ἐκείνους καὶ ἀνθρώπους τὸ τοιοῦτον ὡς ἐξοφίνα μυστήριον. οὕτως καὶ ὡς τὸν ὁρᾶν ἀνθρώπου
αὐτοῦ, ὅτι ἐξ ἑαυτοῦ ἀνθρώπου, καὶ ἐδιδάχθημεν, καὶ ἐγνώκαμεν, καὶ πιστεύομεν τὸ δὲ
ὅπως, οὐ γινώσκουμεν. ἀλλ' ὡς πᾶν ἀγνοῦμεν τὴν ἐκ θεοῦ καὶ πατρὸς αὐτοῦ γνῶσιν, ὅπως
ἀγνοῦμεν καὶ τὴν ἐκ τῆς ἀγίας αὐτοῦ μετὰς μαρτύρων τῆς παρθένου. ἡμεῖς δὲ οἱ γινώσκον-
τες τὸν τοῦ θεοῦ ἀδωκατον, λέγετε γὰρ, ὅτι πῶς ἐστὶ διωκτὸν ἔχειν ὅσον τοῦ θεοῦ, πάντως
ἐξ ὧν λέγετε, γινώσκουμεν μέλλετε καὶ τὸ τοῦ θεοῦ διωκτὸν. καὶ διεδόξατε ὑμεῖς οἱ πᾶσι

καὶ ἐδόξουν, ἡμεῖς δὲ ἀμαθεῖς καὶ ἀγροῖκοι, τίς ὅτι καὶ τοῦ θεοῦ φύσις, καὶ τί τὸ διωκτὸν,
καὶ τί τὸ ἐδιωκτὸν αὐτοῦ, ἵνα σώσῃτε ἡμᾶς, ὅς γ' ἀπαλώσει, ὡς ὑμεῖς λέγετε, ζῶντας. λέ-
γουσιν οὖν, τί ὁ θεὸς καὶ τοῦ θεοῦ φύσις. καὶ γὰρ σοὶ εἶπώ, πῶς ἡ τοῦ ἰσχυροῦ καὶ λόγου τοῦ θεοῦ γῆ-
νησις. εἰ δ' ἴσως τινὲς τοιμακρῶς καὶ αὐθάδεις εἰπωσιν, ὅτι αὐτὸν οὐκ ἔστι κατὰ φύσιν αὐ-
τῶν, ἐγὼ ὁμολογῶ. τί πρὸς τὸ τοιοῦτον πράγματι; ἡμετέρων ἀγνοίαν, ὅμως θεωρεῖ-
ται τοῦ μου τὴν ἡμέραν ἀποκρίαν. ὑμεῖς γὰρ οἱ λέγοντες, πῶς ὁ διωκτὴρ, ἐκ τῶν θεῶν
ἢ καὶ ἀνθρώπων, γινώσκων μέλλετε ἀκριβῶς, πῶς ἐγενήθη ὁ χριστὸς ἐκ γυναικὸς καὶ
ἀνδρός. καὶ ἐπὶ τὸς ἀφ' ἑσέων, πῶς ὁ ἀδελφὸς ἐξ ἡμετέρων ἀνθρώπων ἀνδρὸς τε καὶ γυναι-
κὸς. ἀλλὰ καὶ ἡ εὐαγγέλιον ἀνδρὸς μὲν, ἀνδρὸς δὲ γυναικὸς, καὶ οὐ κατὰ νόμον. τὴν ταύτην
φύσιν ἡμεῖς ἐλάβομεν μετὰ τὴν παράβασιν. ἀλλ' ἐπεὶ τῶν τῶν πατέρων, ὅτι καὶ ἡμῖν τοῖς χριστιανοῖς
δοξὴ ἀνθρώπων, παρὰ δὲ μόνῳ θεῷ γινώσκόμενον. εἰ δὲ ὅτι ἀδιώκτῳ ὅτι πάσι
ἀνθρώπων γινώσκῃ, ταυτατοποιουμένων οἱ μοκῶν λαοὶ κατὰ γὰρ οὐσίαν ἡμῶν, εἰς ὅτε
ἀδελφοὶ οὐ γινώσκουσιν, ἀλλὰ μακρὰν πονεῖν ἐρεσκοντοί. ἢ ἀληθείας, ὅσον ἡ γῆ τοῦ
ἐννοῦν. καὶ γὰρ τὸ μὴ γινώσκων αὐτὸς τὰς γραφάς, γινώσκων εἰς αὐτά. τὰ γὰρ μωσθαῖα
βιβλία καὶ τὸ πρὸς τὴν ἀλήθειαν, ἐπὶ δὲ καὶ αὐτῶν πρὸς τὴν ἀλήθειαν, ἀλλὰ δὴ καὶ
τὸ πρὸς τοῦ ἰσχυροῦ δύναμιον, τὰ πάντα καὶ ἡ ἀγία, καὶ δίκαια, καὶ ἀληθὴ, καὶ καλὰ λέγουσι καὶ
ὁμολογοῦσι. καὶ οὕτως ὅτι ἡ ἀλήθεια ὁμολογοῦσι δὲ σάματι μόνῳ, τὰ δὲ λεγόμενα παρὰ
αὐτῶν ἀγνοοῦν. ἀλλ' ὡς περὶ ἡμεῖς ἀκούετε παρὰ τῶν ἀγγέλων, οὕτως καὶ μετὰ μεγά-
λης γλυκύτητος καὶ ἡμεῖς ἀκούομεν τοῦ θεοῦ, καὶ τὰ λεγόμενα παρὰ ἐκείνων ἐξεργάζε-
ται. ἐπὶ τῇ τῇ, τί δὲ ὅτι ὁ λέγουσιν ἡγροῖται. οὕτως ὅτι καὶ αὐτὸν πάντων τουτωνὶ τῶν βι-
βλίων, ὅτι τὰ παρὰ αὐτῶν γεγραμμένα ἐπαινεῖτε, τί δὲ λέγουσιν οὐκ οἴδατε. διὰ τὴν ὅτι
οὐδὲ ὅλας ἐδιδάχθητε αὐτῶν. οἱ δὲ χριστιανοί, ποῦ μὲν εἰς τὰς ἐκκλησίας συναγ-
μῶν, ποῦ δὲ καὶ εἰς τὰς οἰκίας αὐτοῦ καθυμέραν ἀναγινώσκουσιν τὰς βιβλίας, καὶ ὁ
πολλὸν γὰρ, καὶ ὁ συνελθὼν ἀναγνώσις, καὶ ἡ ἀκριβὴς ἐξέτασις ἐφανερώσει καὶ ἐδιδά-
ξῃ αὐτοὺς πάντα τὰ ἀληθῆ. ἐπεὶ οὐδὲ ἀγνοοῖς τὰ πρὸς τὸν ἰσχυρὸν, καὶ λογίζῃ ὅτι οὐδεὶς
τῶν ἀγίων ἐλάλησε πρὸς αὐτὸν, ἀλλ' οὐτε πρὸς τὴν πρὸς τὸν ἰσχυρὸν, καὶ ὅτι τῶν
τα ἀκούσαι παρὰ ἡμῶν ὡς δὴ μὴ ἔχοντες, ἀπολογίαν, ἀκούσιν πρὸς ὧν ἡμεῖς,
καὶ σκεῖται ἀκριβῶς τὰ λεγόμενα. ὁ μέγας ἐκείνῳ μωσῆς γὰρ τῇ βίβλῳ πρὸς τὴν ἰσχυ-
ρασίαν τῇ λέγειν ἄρχον, εἶπε κύριε, κραυγὴν σοὶ ὁμοῦ καὶ γομόν. πεπληθυῖται πρὸς
με, κατὰ βάθος ὁ φοβούμενος. ἀβραάμ δὲ ὡς ἐκκλῆς γέννησι κυρίου, καὶ ἐγγίσας ἀβραάμ εἶπε, μὴ
συναπολέσῃς δίκαιον μετὰ ἀσεβοῦς, καὶ ἔσται ὁ δίκαιος ὁ ἀσεβῆς. ἐὰν ὅτι πρὸς τὴν ἰσχυ-
ρασίαν δίκαιοι γὰρ τῇ πόλει, οὐκ ἀφῆσας αὐτῶν γέννησι τῶν πρὸς τὴν ἰσχυρασίαν δίκαιον; καὶ ἀμῶς
πολλὸς ὅτι, ὁ κρινὼν πάντα τῶν γῆ. εἶπε δὲ κύριε, ἐὰν εὐρεῖ γὰρ σοὶ ὁμοῦ πρὸς τὴν ἰσχυ-
ρασίαν δίκαιους, ἀφῆσθαι πάντα τὸν τόπον δι' αὐτούς. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἀβραάμ, εἶπε, κύριε ἡ-
μέμων λαλῆσαι πρὸς τὸν κύριόν μου. ἐγὼ δὲ εἰμὶ γῆ καὶ σποδός, καὶ ἐὰν εὐρεθῶσι τὸς
σπέρματόν σου πρὸς τὴν ἰσχυρασίαν; καὶ εἶπε ὁ κύριος, ἐὰν εὐρεθῶσι τὸς σπέρματόν σου πρὸς τὴν ἰσχυ-
ρασίαν πόλιν, καὶ διαλεγόμενον ἀβραάμ, κατὰ τὴν μέγαν καὶ τῶν δέκα. εἶτα λέγει μωσῆς, καὶ
ἀπῆλθε κύριε, ὡς ἐπαύσατο λαλῶν τῷ ἀβραάμ. βλέπεις πόθεν ἤρξαντο καταμικρῶν
ἀναφαινόμενα τὰ πρὸς τὸν ἰσχυρὸν; καὶ γὰρ δίκαιον οἱ ὀφθαλμοὶ ἡδυνάτω γινώσκαι τὸν θεόν, καὶ
ἐν δουλειᾷ ἰσχυρῶν τῷ χημάτι. πρὸς τὸν γοῦν, πῶς ὁ θεὸς καὶ πατήρ οὐδέποτε ἐφάνη
ἐν ὁράσει πρὸς τὸν ἰσχυρὸν, ἀλλὰ οὐκ ἐξ ἡμετέρων ἀνθρώπων. ἀλλὰ πότε μὲν ἐφάνη
ἐν ὁράσει, πότε δ' ἄλλως, ἀγγελοῖς ἢ καὶ ἄλλοις φανέντες γὰρ ἡμεῖς ἀνθρώπων. ἀλλὰ τὰς
ἐν πρὸς τὸν ἰσχυρὸν θεοῦ, τίς ἡμεῖς ὅτι καὶ ὁ κρινὼν πάντα τῶν γῆ, καὶ ὁ θεός, ἐπεὶ
ἐν αὐφάνειται, ὅτι ὁ θεὸς καὶ πατήρ ἐκ τῶν φανέντων ὡς ἀνθρώπων, ἀγγελοῖς ἐκ τῶν φανέντων
πολλὴ αἰτία, φαίνεται πάντως ἐξ ἀνάγκης, ὅτι αὐτὸς ὡς ὁ θεὸς καὶ λόγος. καὶ ὁ θεὸς, ὅς ἐστι θεός
καὶ ἀνθρώπος. εἰ γὰρ τὸ φανέντων τῷ ἀβραάμ ὡς ἀνθρώπου, εἰδείξε τὴν μέλλουσαν αὐ-

[illegible]

[illegible]

τῶν δὲ αὐτῶν θυγατέρων τεφομένην αὐτὸν ἐκτίθησε ἵνα δέξῃ αὐτὸν ὁ θεός, καὶ τὸν τόπον
 οὗδε ἐμελλε γεννηθῆναι ὁ χριστός. ἐκτίθησε δὲ ἄλλο μετὰ τῶσδε παρὰ κλήσεως καὶ αὐτοῦ
 οὗτος, ὅτι οὐτε πόδιον, οὐτε ἐκὰς οὐδὲν, οὐτε ἀνέπαυτον, μέχρι ἀνὰ πικρὰ καὶ φθὴν παρὰ θεῷ
 καὶ τῷ ᾧ γεννήσεως τόπον. τότε τοίνυν πεφνησέν τις ἔπει, ἰδοὺ ἀκούσμεν αὐτῶν ἡ
 ἐξουσία, πού τις γὰρ θάλασσα. εὐρομένη αὐτῶν ἡ τῆς πεδίοις τοῦ θουμοῦ, πῦρ αὐτῶν τό-
 που πάλιν διελθῶν, τότε λέγει, εἰσελθόντες μετὰ εἰς τὰ σκηνώματα αὐτῶν, προσκυνοῦσα-
 μεν εἰς τὸν τόπον, οὐ ἐκστασι καὶ πόδιον αὐτῶν. καὶ εἰσελθόντες μετὰ εἰς τὰ σκηνώματα αὐτῶν,
 ὡς διελθὼν καὶ μὴ ἐχόντα ψῆμα ἰσμά τι, ἔπει. σκηνὴ γὰρ λέγεται τὸ πρὸς φάτος γενόμε-
 νον, καὶ μετὰ ἄλγος λυόμενον οἶκον. προσκυνοῦσαμεν εἰς τὸν τόπον, οὐ ἐσθλὸν οἱ πόδες
 αὐτῶν. τίς δὲ ἡ χάρις, ἵνα πόδιον οὗτου οὐδὲν ἐγὼ φάτω δὲ σε, καὶ πεφνησέν ὁ μέγας βασιλεὺς,
 ὁ παρὰ τοῦ θεοῦ μετετυχεῖς, οὕτω γὰρ περὶ αὐτῶν ἔρεκεν ὁ θεός, εὐροὺς δαβίδ, καὶ τὰ
 ἔργα, τίνα προσκυνοῦσαι καὶ οὐ μόνον αὐτὸν μετὰ ἡμετέρας σκηνῶν, ἀλλὰ καὶ τὸν τόπον, οὐ ἐ-
 σθλὸν οἱ πόδες αὐτῶν, οὐτὸς ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων, ὡς ἦν αὐτῶν πολλῶν, καὶ τίς πρὸς τὸν αὐτῶν
 ἀντὶ, μᾶλλον δὲ ἐγὼ καταλελειμμένος παρὰ θεοῦ, ὥστε καὶ νομίσαι αὐτό, ἀλλὰ καὶ ὡς
 καὶ ἡ τοῖς ἐμπροσθεν, καὶ αὐτὸν ἔλεγε θεὸς καὶ ἀνθρώπων, οὕτω καὶ ἡ τῶν τόπων θεὸς
 οὐ καὶ συμφωνεῖ μετὰ τοῦ προφήτου ἰσαΐου, ὅτι αὐτὸς μὲν ἔειπεν, ὅτι προσκυνοῦσι τὰ
 τὸν τόπον, οὐ ἐκστασι οἱ πόδες αὐτῶν, ἐκείνῳ δὲ ὅτι οὐκ ἐμὴ ἔστι, ἵνα βασιλεύῃ τὰ ὑπο-
 δόματα τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς. βλέπεις, πῶς καὶ ἡ τοῖς μεγάλαις καὶ ἡ τοῖς μικραῖς
 πάντων ὁμοφωνοῦσιν οἱ προφῆται, καὶ προσκυνοῦσι καὶ μεγαλύνουσι, καὶ οὐδὲς τῶν
 προφητῶν ὅστις, ὅς μετὰ τὸ προφητῶσαι καὶ εἰπεῖν περὶ τοῦ χριστοῦ, οὐδὲν δέκνουν ἐκεί-
 νου μικροῦ καὶ οὐτελῆ, καὶ οὐδὲν ὅτι ἔστι λόγος. καὶ ὡς καὶ ἀβραάμ γυνὴ καὶ σπέρμα ἐκά-
 λει ἐκείνου. οὐ μόνον δὲ ἡμετέρας καὶ ὁ δαβίδ ἔειπε περὶ τοῦ βηθλέμ, ἀλλὰ καὶ πολλοὶ
 ἑστέροις εἶπον, οὗς καὶ παρεκάλει μετὰ ἐκόντων εἰς τὸ πολὺ τῶν γραφῶν, ὡς περὶ καὶ αὐτὸ τοῖς
 ἄλλοις, ἀλλ' ἵνα φάμεν τὸν τῶν μάγων λόγον καταλείψαντες ἑσμέν. τότε ἡρώδης ἀ-
 κούσας, ὅτι ὁ βηθλέμ γεννᾶται ὁ χριστός, ἐγίνωσκον γὰρ παρὰ τῶν προφητῶν οἱ τε ἀβ-
 ράμ καὶ οἱ γραμματεῖς ἄλλοι, ἀβραάμ καλεῖσθαι ὡς μάγου, λέγει πῶς αὐτῶν, ἀπελθόντων
 ἀνατάσσεται περὶ τὸ παιδίον, ἐπ' αὐτὸν δὲ ἐύρεται, ἀπὸ γαίλας μοι, ὅπως κἀγὼ ἐλθὼν, προσ-
 κυνοῦσα αὐτῶν, ἄλλο δὲ εἶπε βουδόμενος. γινώμιε γὰρ, ὅτι ἐπεὶ βασιλεὺς γεννᾶται, καὶ ὅτι
 μέλλει ποιμανεῖν τὸν Ἰσραὴλ, τοῖς πᾶσι βασιλεὺς ὁ χριστός, ὡς εἰς τῶν πολλῶν, καὶ ἡ τοῦ
 τοῦ βασιλείας πρόσκαιρος καὶ πύγαιος. καὶ ἐπεὶ ἡ μὲν τῆς βηθλέμ ἡκούσε τῶν τοῦ χρι-
 στοῦ γεννησιν εἶναι, τῶν δὲ τοῦ τόπου ἀκρίβειαν οὐκ ἐγίνωσκε, βουλόμενος ἀνελθεῖν τὸ
 παιδίον, φρόνως κινούμενος, λέγει τοῖς μάγου βουδὼς καὶ ὑπὸ πλάσας τὸ, ἀναγεί-
 λαί μοι, ὅπως κἀγὼ ἐλθὼν προσκυνοῦσα αὐτῶν. οἱ δὲ ἀκούσαντες τοῦ βασιλέως, ἐπορεύ-
 θησαν. καὶ ἰδοὺ ὁ ἄσθερ ὅν ἐστιν ἡ ἀνατολή, προήγαυ αὐτοὺς ὡς οὐ ἐλθὼν, ἐκ ἐπάνω
 αὐτῶν τὸ παιδίον. οὐ δὲ μὴ ἀκούσας τῶν μάγων εἰπόντων, ὅτι εἶδον αὐτὸ τὸν ἄσθερ
 ἡ τῆς ἀνατολῆς, νομίσας καὶ αὐτὸν ὡς ἦν αὐτῶν πολλῶν εἶναι τὸν χριστόν. οἱ γὰρ περὶ τὰ τοῖ-
 αὐτὰ ἀσφαλτοῖς, οὕτως λέγουσιν, ὅτι πᾶς ἀνθρώπος κέκτηται ἄσθερ τὸν μὴ ὑπὸντα
 αὐτῶν πᾶν ὅπου αὐτὸν μέλλει συμβαίνειν αὐτῶν, παρ' ὅλῳ αὐτῶν τῶν ἡμετέρων. ἀναίρετος δὲ
 τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, ἄσθερ βασιλεὺς ἔχει τὸν ἰδίον αὐτοῦ ἄσθερ. καὶ ὅτι τοῦτο δὲ βου-
 δὲ ἄσθερ, παρὰ τὸν ἰδίον, ἐπεὶ δὲ οὐκ ἐστὶ ἄλλο τὸ ἡγεμόνον, ἀποδεικνύειν τῶν τῶν ἀ-
 σφαλτοῖς βουδολογίαν, παρὰ τὴν αὐτῶν ἰδίον. ἰδὼμεν ἡ περὶ τὸ φανερὸν ἄσθερ, τί δὲ
 καὶ αὐτὸ. ἄσθερ δὲ τῶν ἡμετέρων τῶν ἡμετέρων ἄσθερ, ἀλλ' οὐ δοκεῖ εἶναι ἄσθερ. πρῶτον μὲν ὅτι
 πάντων ὁ ἄσθερ, ἀλλὰ καὶ ὁ ἡμετέρων, καὶ ἡ σελήνη δὲ ἀνατολῶν αὐτῶν τῶν δὲ οὐρανῶν, ὅτι
 ἀναστρέφεται πρὸς μεσημέριαν. ἡ γὰρ τὸ πρῶτον χωρὰ εἰς τὰ ἀνατολικά μέρη ἐνρίσκεται, ἡ
 παλαιστίνη πρὸς μεσημέριαν, ἡ γὰρ καὶ βηθλέμ. ἐλθὼν αὐτῶν ἄσθερ, δὲ ἐμὲ μετὰ κινεῖται πο-
 ρευσίμων τῶν μάγων, καθυδρόντων δὲ αὐτῶν ἰσχυρὰ καὶ αὐτῶν. ἐπὶ αὐτῶν ἄσθερ, ἡλίον
 φανερὸν, διασκοπεῖται αὐτῶν καὶ κρυβύσκει ἐμὲ τὸ φῶς αὐτοῦ. ἐπεὶ δὲ λαμπρὰ

[illegible]

ἄρ' ἔτι λόγος ἔδει ψεύδῃ· ἡ δὲ ἀδωμάτωρ δὲν ἐλθεῖν, ἀλογοπραγίᾳ καὶ ἀνεπίστατος
 ὁ πισδύσας ἔσθ'· ἡ γὰρ δὲ μαρὸς καὶ ἀναίδης ὅσοι δὲν, ἐλ' δὲ αὐτὸν αἰσχυρὸς, ὁ μέλλων πολ-
 μήσειν εἰπεῖν, ὅτι ἄρ' ἔτι λόγος ἔδει δωμάτωρ ψεύδῃ· ἡ δὲ ἀδωμάτωρ οἱ γοῦν μεθουμένοι φα-
 νερώς ἀντεπεῖν μὴ δωμάτωρ, διαβήλῃσι τῇ ἀλήθειαν, λέγοντες, ὅτι χριστὸς ἐκ ἐπὶ ἑσθ',
 ἀλλ' οἱ χριστιανοί, καὶ δὲν γινώσκουσιν, ὅσοι αὐτὸν ἀλλ'· ἡμεῖς οἱ χριστιανοὶ λέγομεν, ὅτι
 γινώσκουσιν ὅσοι λόγος ἔδει χριστὸς, οἱ ἐχόντες τὸ θύνα γέλιον· οἱ δὲ μεθουμένοι ποιοῦσι δι-
 ψαλὸν τὸ κακόν, τὸ μὲν, ὅτι ὁ πισδύσας ὡς ὁ χριστὸς ἔστιν ἔδει ἔσθ'· τὸ δὲ, ὅτι κατηγορεῖται ὅσοι
 χριστιανὸς, εἰς ὃ γινώσκουσιν οἱ μεθουμένοι, ἀλλὰ λέγουσιν, ὅτι πῶς δὲ δωμάτωρ ἔχει τὰν
 θεὸν ἡδὺν ἀνδρὶ γυναικὸς, καὶ ποῖον μαρὸς καὶ ἀναίδης τὸ μέλλει ὑπολαβεῖν τὸ ποσὸν
 κακὸν καὶ τῇ ἀσέβειαν; καλὸν μὲν ἵνα ἀνεπίστατος δὲ χωνὴ ἔσθ' ὡς αὐτὸν ἔδει χριστὸς λόγος, εἰ
 δὲ ἐλπίσιν καὶ πολυπραγμονοῖσι, πρόσθ' ἵκον ὅτι ὁ ὁμολογῶν λόγον θεῶν, ὁ πισδύσας
 ὅτι ἀλήθης ἐστίν, ἀλλ' ὁ δὲ τὸ ἀβραάμ καὶ τὸν δαβὶδ καὶ ὅσοι πεφνηνότες, τῇ γὰρ ἀπιστίᾳ ἐπακοῦ-
 θῇ ἀγνοία, φησὶ γὰρ ἡσυχία, εἰ μὴ πισδύσας, εἰ μὴ σιωπῇ. ἐλπίσιν πῶς τῇ μὲν πίστι
 περὶ γνῶσις, τῇ δὲ ἀπιστίᾳ ἐπακοῦθῇ ἀγνοία; πῶς γὰρ ὅτι ἐστὶν πράγματων βλεπομένων,
 τὰ γὰρ βλεπομένων ὁ δὲ πῶς πίστεως, φανερά γὰρ εἰσιν, ἡ γὰρ πίστις μὴ βλεπομένων πραγμά-
 των, μὴ δὲ γινώσκουσιν δὲν, ἐστὶ γοῦν καὶ ὁ μὲν μὴ πολυπραγμονοῖν, μὴ δὲ αὐτοφρεσίᾳ
 πῶς τῇ ἀλήθειαν, ἀλλ' ἐπεὶ καὶ ἀκολοῦθαι ἀβραάμ καὶ τοῖς πεφνηνότες, μὴ δὲ αὐτοφρεσίᾳ
 χριστὸς, καὶ μὴ σοιχοῦντας ἑσθ' ἰδίᾳ δελήματα λέγειν, ὅτι ἀδωμάτωρ δὲν ἔχει τὸν θεὸν ἡδὺν,
 μὴ πῶς ὡς φησὶ ὁ δὲ χρισμὰς καὶ αὐτοῖς, πλὴν καὶ γὰρ ὅτι ἀληθὸς καὶ θνήσκων ἐστὶν, κα-
 τακαὶ καὶ ψεύδῃ λέγειν ὁ πάντως ἡ πίστις δὲ ἀκούσθ'· καὶ τίς ὅτι πιστός, ὡς ὁ πῶ
 θεὸς λόγος, ὁ μὲν ὡς λέγετε ψυχῇ θεῶν, καὶ πνύσθ'· ποῖα δὲ χρᾶν ἀγνωστὰ καὶ πι-
 σοτόρα ἔδει θύνα γέλιος; ὁ δὲ θύνα γέλιον ὁμολογῇ ὅτι αὐτὸς ὁ μακάριος ἄγγελος καὶ τέλειον, ἐστὶ
 γοῦν, ὡς ἔρηται, ἵνα ἀρλυπραγμονήτως πισδύσας τὰ ἔδει λέγειν καὶ τὸν πεφνηνότεν, ἐπὶ
 εἰς τοιαύτας ἀτοπίας εὐρίσκει, ἰδὲ δὲ ἀνάγκης μέλλουσιν εἰπεῖν τῇ ἀδωμάτωρ καὶ πεφ-
 νῶν, εἰ καὶ τὰ πεφνηνότες ὁ δωμάτωρ δὲ εἶναι ἀκριβῆς τῇ ἀλήθειαν, ἐλαττωδὲς δὲ εἶναι τὸν θεόν,
 ἡ δὲ ἀδωμάτωρ γὰρ δὲν ἀνθρώπινον νῶν εὐρεῖν τι πρᾶγμα, ἐκόντων ἀκριβῶς τῇ ἔδει ὅτι
 νῶν σιν, ὅμως ἐξ ἀνάγκης, ὡς ἔρηται, λέγομεν ὅτι γεννᾷ τὸν λόγον, καὶ ὁ καὶ τὸν ἀκτίναν αὐτῶν, ὁ δὲ
 τῇ γοῦν δοκεῖ ὁ μὲν μετὰ γυναικὸς γεννᾷ ὁ νῶν τὸν λόγον, καὶ ὁ καὶ τὸν ἀκτίναν αὐτῶν, ὁ δὲ
 ἔσθ' εὐρίσκει διακρίσας καὶ χωριστὸς καὶ χρισμὰς μετὰ αὐτῶν, καὶ εἰ μὴ τοιαύτη γρηγορία
 ἐκ ἑκείνου λέγετε ὁ μὲν πῶς ἡ ἔδει ἀπαθὲς καὶ ἀπλὴ γρηγορία, ὅσοι καὶ τοῖς τοῖς
 καὶ τοῖς τοῖς ἀτοπίαισι; ταῦτα πάντα εἰρήκαμεν ἐξ ἀνάγκης, ὅτι τὸν ἀπιστίαν καὶ ἀδ-
 νεῖαν ὁ μὲν, τὰ ἔδει γὰρ ὑπερπᾶσιν ἀνθρώπινον καὶ ἀγγελικὸν κατὰ ληψίαν εἰσιν, ὅσοι
 πῶς τὸν γὰρ δὲ κατὰ πίστιν ἀνθρώπου τὸ δρανὸν καὶ τὸν γινώσκων πᾶσι τοῖς κτίσμασιν, ἡ
 θεὸς φύσιν κατὰ λαβῆναι, εἰ δὲ ἔσθ' ἀδωμάτωρ, ὁ δὲ τῇ γρηγορίᾳ ἐξ ἀνάγκης, ὅμως ὁ μακάριος
 καὶ πάντες οἱ μεθουμένοι ὁμολογῶσι καὶ λέγουσιν, ὅτι ὁ χριστὸς ἐκ τῇ ἀγίας πνεύματος μαρτυ-
 νδὺν ἀνδρὸς ἐγεννήθη, καὶ πνεῦμα ἔτεκεν αὐτόν, καὶ μετὰ τῇ γρηγορίᾳ πνεῦμα ἔμεινε, καὶ
 καὶ πνεῦμα εὐρίσκει, ἐπεὶ γοῦν ἔσθ' ὁμολογῶσιν, ὡς ἔρηται, καὶ ἐλπίσιν, εἰπάτωρ ὁ μὲν
 τὸν λόγον τῇ τοιαύτης γρηγορίας, εἰ δὲ ἔσθ' ἀδωμάτωρ, τί ματαίωπονόςιν, ὅσοι διακρίσας, καὶ
 λέγοντες, ὅτι ἀδωμάτωρ ἔχειν τὸν θεὸν ἡδὺν ἀνδρὶ γυναικὸς; καὶ ταῦτα τίνες; οἱ τὰ δυνάμειν καὶ οὐ
 διαμινὰ μὴ γινώσκουσιν, εἰπάτωρ γὰρ ἡμῖν, ὁ κῶνως πῶς ἔχει τὰ ἀσπλάγχνα, ἡ πῶς ἔχει
 ἐρετὴν ἡ φωνὴ αὐτῶν; ποῖον δὲ τὸ μύρμηκα ὁ ἐγκέφαλος, ποῖα ἡ καρδιά; ἡ πῶς ἔχει τὸν
 τὸν γινώσκων, ὡς τε ποῖον τῶς πρᾶγμα; ἡ ἡ μέλινος, καὶ τὰ ὅμοια αὐτοῖς; εἰ γοῦν τὰ
 δυνάμειν καὶ δυνάμειν ἀγνοοῖσι, μαθόντες τὸν αὐτὸν ἀδωμάτωρ, σιωπάτωσιν, καὶ μὴ πολυ-
 πραγμονοῦντες ἀπιστίαςιν τὰ ὑπερπᾶσιν ἀνθρώπων καὶ ἀγγέλων, ἀλλὰ πιστεύ-
 τωσιν τοῖς λόγοις ἀβραάμ καὶ τῇ πεφνηνῶν, οἱ μὲν ἐγνώσαν, διὰ τὴν δρανὸν
 καὶ ἀκαλύπτων καὶ πεφνηνῶν, ὅτι ὁ χριστὸς αὐτὸς δὲν ἐλπίσιν ὡς
 ἔδει, καὶ θεὸς ἀληθινός, καὶ τέλει ἀνθρώπου.